

Prístupy k riešeniu problematiky vyplývajúcej z požiadaviek čl. 4.7 RSV v SR

RNDr. Ľuboslava Garajová

Anotácia

V záujme riešiť problematiku zvyšujúcich sa požiadaviek na využívanie zdrojov vody v požadovanom množstve a vo vyhovujúcej kvalite, s cieľom zabezpečenia jej trvalo udržateľného využívania aj pre budúce generácie, Európsky parlament a Rada prijali smernicu č. 2000/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec budú dôsledne vysvetlené dôvody týmito projektmi vyvolaných úprav alebo zmien v pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, skrátene nazývanej rámcová smernica o vode (RSV). Podľa článku 4.7 RSV, osobitne písm. b), bude možné v rokoch 2016 – 2021 realizovať len tie projekty, ktoré budú menovite uvedené v plánoch manažmentov povodí a súčasne útvaroch povrchovej vody alebo v útvaroch podzemnej vody. Príspevok prezentuje postup pre posudzovanie nových infraštruktúrnych projektov podľa článku 4.7 RSV, stanovený Ministerstvom životného prostredia SR na preukázanie splnenia podmienok vyplývajúcich z čl. 4.7 RSV. Ďalej sa venuje vzťahu posudzovania infraštruktúrnych projektov podľa článku 4.7 RSV a podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (EIA) a poukazuje na prioritné témy, ktorým je potrebné venovať pozornosť, ako predpoklad pre úspešné zvládnutie problematiky, vyplývajúcej z požiadaviek článku 4.7 RSV.

Abstract

In order to address the issue of increasing demands for use of water resources in required quantity and of suitable quality, in order to ensure its sustainable use for future generations, the European Parliament and the Council adopted Directive no. 2000/60 / EC establishing a framework for Community action in the field of water policy, usually called the Water Framework Directive (WFD). According to Article 4.7 of the WFD, in particular point. b) it will be possible in the years 2016 - 2021 to implement only those projects that will be named in river basin management plans and at the same time will be thoroughly explained the reasons for these projects caused by modifications or alterations to the body of surface water or groundwater body. The paper presents the procedure for the assessment of new infrastructure projects in accordance with Article 4.7 of the WFD, set by the Ministry of Environment, the evidence of the conditions under Art. 4.7 RSV. In another aspect of the relationship assessments of infrastructure projects in accordance with Article 4.7 of the WFD and Directive of the European Parliament and Council Directive 2011/92 / EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (EIA) and highlights the priority issues which need attention, as prerequisite for successful management of issues arising from the requirements of Article 4.7 of the WFD.

Kľúčové slová

environmentálne ciele, lepšia environmentálna voľba, nadradený verejný záujem

1. Úvod

V záujme riešiť problematiku zvyšujúcich sa požiadaviek na využívanie zdrojov vody v požadovanom množstve a vo vyhovujúcej kvalite, s cieľom zabezpečenia jej trvalo udržateľného využívania aj pre budúce generácie, Európsky parlament a Rada prijali smernicu č. 2000/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva, skrátene nazývanej rámcová smernica o vode (RSV). Podľa článku 4.7 RSV, osobitne písm. b), bude možné v rokoch 2016 – 2021 realizovať len tie projekty, ktoré budú menovite uvedené v plánoch manažmentov povodí a súčasne budú dôsledne vysvetlené dôvody týmito projektmi vyvolaných úprav alebo zmien v útvaroch povrchovej vody alebo v útvaroch podzemnej vody.

2. Článok 4.7 smernice č. 2000/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva

Podľa článku 4.7 RSV členské štáty EÚ neporušia rámcovú smernicu o vode, keď sa nedosiahne úspech pri dosahovaní dobrého stavu podzemnej vody, dobrého ekologického stavu, prípadne dobrého ekologického potenciálu útvarov povrchových vôd, alebo pri predchádzaní zhoršovania stavu útvaru povrchovej alebo podzemnej vody v dôsledku nových zmien fyzikálnych vlastností útvaru povrchových vôd, alebo zmien úrovne hladiny útvarov podzemnej vody, alebo keď sa nepodarí zabrániť zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý v dôsledku nových trvalo udržateľných rozvojových činností človeka a súčasne sú splnené všetky nasledujúce podmienky:

- a) uskutočnia sa všetky realizovateľné kroky na obmedzenie nepriaznivého dopadu na stav vodného útvaru;
- b) dôvody úprav alebo zmien sú menovite uvedené a vysvetlené v pláne manažmentu povodia vyžadovaného článkom 13 RSV a ciele sa vyhodnotia každých šesť rokov;
- c) dôvody pre tieto úpravy alebo zmeny sú dôvodmi nadradeného verejného záujmu a/alebo prínos z dosiahnutia cieľov stanovených v čl. 4.1 RSV pre životné prostredie a spoločnosť je prevážený prínosom nových úprav alebo zmien pre ľudské zdravie, udržanie ľudskej bezpečnosti alebo trvalo udržateľný rozvoj a
- d) prínosy týchto úprav alebo zmien vodného útvaru, nie je možné z dôvodov technickej realizovateľnosti alebo neprimeraných nákladov dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou.

3. Postup pre posudzovanie infraštruktúrnych projektov podľa článku 4.7 RSV

Ministerstvo životného prostredia SR, ktoré je v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v Slovenskej republike oprávneným orgánom pre vodohospodársky manažment povodí v zmysle čl. 3.2 rámcovej smernice o vode upravuje postup posudzovania nových infraštruktúrnych projektov podľa čl. 4.7 RSV nasledovne:

Primárne (predbežné) posúdenie nového infraštruktúrneho projektu – vykoná na žiadosť predkladateľa nového infraštruktúrneho projektu Ministerstvom životného prostredia SR poverená osoba; výstupom posúdenia je stanovisko poverenej osoby o tom, či je potrebné vykonať následné posúdenie nového infraštruktúrneho projektu podľa čl. 4.7 RSV, a to na základe významnosti vplyvu navrhovaného projektu na dosiahnutie environmentálnych cieľov podľa RSV.

Následné posúdenie nového infraštruktúrneho projektu podľa čl. 4.7 RSV a preukázanie splnenia všetkých podmienok stanovených v čl. 4.7 RSV – vykoná, resp. zabezpečí prostredníctvom inej osoby predkladateľ nového infraštruktúrneho projektu na základe stanoviska, ktoré vydá poverená osoba v rámci primárneho hodnotenia tohto projektu.

4. Primárne (predbežné) posúdenie nového projektu

Účelom primárneho (predbežného) posúdenia je zistenie, či nový projekt spôsobujúci zmenu fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvarov povrchovej vody alebo úrovne hladiny v útvere podzemnej vody môže byť príčinou nesplnenia environmentálnych cieľov, ktorými sú dosiahnutie dobrého ekologického stavu/potenciálu útvarov povrchových vôd, dosiahnutie dobrého stavu podzemných vôd alebo predchádzanie zhoršovania stavu útvarov povrchovej **alebo podzemnej vody pre životné prostredie a spoločnosť. Ak predpokladaná zmena bude dočasná, u ktorej sa predpokladá len krátkodobé ovplyvnenie dobrého ekologického stavu/potenciálu** útvarov povrchovej vody, dosiahnutia dobrého stavu podzemnej vody, alebo krátkodobé zhoršenie stavu útvarov povrchovej alebo podzemnej vody (napr. počas výstavby), čl. 4.7 RSV sa aplikovať nemusí. Ak predpokladaná zmena bude trvalá, u ktorej sa predpokladá, že bude príčinou nedosiahnutia dobrého ekologického stavu/potenciálu útvarov povrchovej vody alebo dobrého stavu podzemnej vody alebo dlhodobého zhoršenia stavu útvarov povrchovej alebo podzemnej vody, čl. 4.7 RSV bude potrebné aplikovať.

1. Následné posúdenie nového projektu

Pri posudzovaní nového projektu alebo novej rozvojovej aktivity podľa čl. 4 (7) RSV musí byť preukázané splnenie všetkých jeho požiadaviek podľa písm. a) až d). Potrebné je posúdiť, či navrhnuté zmierňujúce opatrenia sú technicky uskutočniteľné - posudzujú sa praktické, technické a stavebné aspekty realizácie opatrenia. Ďalej je potrebné posúdiť, či navrhnuté zmierňujúce opatrenia nie sú neprimerane nákladné - posudzujú sa ekonomické náklady na realizáciu opatrení v porovnaní s prínosmi z očakávaného zmiernenia dopadu zmien hydromorfologických charakteristík v útvere povrchovej vody alebo zmien hladiny podzemnej vody na stav vôd. Dôvody realizácie projektu spôsobujúceho zmenu fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvarov

povrchovej vody alebo úrovne hladiny v útvare podzemnej vody, ktoré môžu byť príčinou nesplnenia environmentálnych cieľov na dosiahnutie dobrého stavu vôd v dotknutých vodných útvaroch musia byť menovite uvedené a vysvetlené v pláne manažmentu povodia a ciele sa vyhodnotia každých šesť rokov. Ďalej sa musí preukázať (pre každý nový projekt), že prínosy nového projektu pre ľudské zdravie, udržanie ľudskej bezpečnosti alebo trvalo udržateľný rozvoj prevyšujú prínosy z dosiahnutia environmentálnych cieľov. V tomto kontexte možno predpokladať, že verejný záujem môže byť nadradený (prvoradý), len ak je to dlhodobý záujem. Účelom tohto posúdenia je zaistiť, aby navrhované iné prostriedky (alternatívne riešenia) predstavovali „lepšiu environmentálnu voľbu“ a aby sa predišlo tomu, že jeden problém v oblasti životného prostredia bude nahradený iným. Hodnotenie treba uskutočniť formou porovnania s dlhodobými cieľmi ochrany (dosiahnutie dobrého stavu vôd, nezhoršovanie súčasného stavu vôd) vo vymedzenom záujmovom území. Posúdenie má väzbu na článok 4, ods. 8 a 9 RSV, ktoré požadujú, aby opatrenia podľa RSV boli v súlade s požiadavkami inej existujúcej environmentálnej legislatívy Spoločenstva napr. smernice 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, smernice 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov a pod.

2. Vzťah posudzovania infraštruktúrnych projektov podľa článku 4.7 RSV a EIA

Posúdenie podľa čl. 4.7 RSV nie je možné stotožňovať s posúdením projektu v rámci procesu EIA podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie). Tieto procesy posudzovania prebiehajú samostatne a vzájomne sa nenahrádzajú.

3. Prioritné témy, ktorým je potrebné venovať pozornosť, ako predpoklad pre úspešné zvládnutie problematiky, vyplývajúcej z požiadavkou článku 4.7 RSV:

- zabezpečenie súladu s ostatnými príslušnými smernicami EÚ v oblasti životného prostredia, vrátane smernice o biotopoch smerníc EIA a SEA, rovnako ako aj smernice o povodniach na národnej úrovni, a to v kontexte vykonávania iných politík EÚ alebo medzinárodných a finančných mechanizmov, ako je smernica o obnoviteľných zdrojov energie, TEN-T a TEN-E, CEF, atď;
- definovanie „lepšej environmentálnej voľby“ pri alternatívnych riešeniach, vrátane posúdenia primeranosti finančných nákladov;
- definovanie nadradeného verejného záujmu a metodiku posúdenia prínosov a vplyvov na základe skúseností s konkrétnymi projektmi;
- uplatňovanie výnimky podľa článku 4 (7) u „starých projektov“, ktoré boli povolené pred prijatím, resp. transpozíciou RSV do národnej legislatívy;
- zabezpečenie informačných tokov a spätnej väzby na orgány štátnej vodnej správy s cieľom zabezpečenia potrebných postupov so zameraním sa na zmiernenie nepriaznivých dopadov na stav vodného útvaru ako neoddeliteľnej súčasti projektov, a to stanovenie zmierňujúcich opatrení, ich plnenie a monitorovanie v rámci celej projektovej prípravy a povoľovacieho procesu;

- aktívne zapojenie v rámci CIS (Common Implementation Strategy) EK (DG Enviro) pri návrhu „Guidance on Article 4(7)“ ako nástroja pre dosiahnutie environmentálnych cieľov.

Literatúra a podklady

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti spoločenstva v oblasti vodnej politiky

<http://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/rsv-4.7-postupy-pre-posudzovanie-infr-projektov.pdf>

RNDr. Ľuboslava Garajová
Výskumný ústav vodného hospodárstva
Water Research Institute
Odbor koncepcií, programov a vodného plánovania
Oddelenie vodného plánovania
Nábr. arm. gen. L. Svobodu 5
812 49 Bratislava
garajova@vuvh.sk
02/59343372